

Стенографски дневник

НА

77. заседание

Петък, 28 юни 1946 г.

(Открито в 16 ч.)

Председателствувал подпредседателят д-р Пенчо Костурков. Секретари: д-р Георги Славчев и Георги Христов

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		изплащане стари задължения на Министерството на земеделието и държавните имоти към същата банка. (Второ четене)	850
Отпуски	843	5. За сключване заем от министъра на финансите в размер на 200.000.000 лв. при Българската земеделска и кооперативна банка за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти за строежи на учебни и стопански сгради при земеделските училища и институти. (Второ четене)	850
Законопроект	850	6. За възлагане на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове да събира заемите, отпуснати по закона за заселване на бежанците и обезпечаване поминъка им и по закона за постройка на икономически къщи и за насърчение на жилищния строеж. (Второ четене)	851
По дневния ред:		7. За превръщане в лева на сключените в чужда валута животозастраховки при застрахователните дружества в страната. (Второ четене)	851
Законопроекти:		8. За приемане дарението на Горнооряховската градска община в полза на държавата. (Второ четене)	852
1. За лишаване от помощ на лица, членували във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители. (Първо четене)	843	Дневен ред за следващото заседание	852
2. За амнистия. (Първо четене)	844		
Говорили: Димитър Братанов	844		
Иван Чонос	845		
Яни Янев	846		
Любен Георгиев	846		
3. За подпомагане и финансиране възстановяването на стопанската. (Първо четене)	846		
Говорили: Борис Димов	848		
Георги Михайлов	849		
4. За разрешаване на министъра на финансите да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка за			

Председателствувал д-р Пенчо Костурков: (Звъни) Присъствуват необходимото число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Ботев, Александър Чичовски, Александър Тасев, Божко Цвятков, Васил Караджов, д-р Вара Златрева, Ганчо Ганчев, д-р Георги х. Гецов, Георги Енчев, Димитър Ганев, Диню Тодоров, Екатерина Абрамова, Здравко Митовски, Иван Генювски, Иван Станков, Иван Кирев, Иван Николов, Иван Харизанов, Илия Бояджиев, Милан Малжарски, Петко Кунин, д-р Петър Попзаров, Петър Панайотов, Раденко Видински, Слави Пушкарков, Станчо Чолаков, Стефан Каракостов, Стою Неделчев, Стоян Недялков, Тигко Черноколев, Тодор Атанасов, Христо Малинов, Цветана Керанова, Цeko Мустакерски, и Цола Драгойчева)

Председателството е разрешило отпусък на следните г-да народни представители:

Александър Тасев Господинев — 1 ден, Васил Караджов — 1 ден, Ганчо Минев Ганев — 5 дни и Иван Николов Бешев — 1 ден.

Освен това постъпили са молби за отпусък от народни представители, които са се ползували с повече от 20 дни отпусък. Съгласно правилника, трябва да им се разреши отпусък от Народното събрание.

Народният представител Димитър Цонев Попов моли да му се разреши 13-дневен служебен отпусък по житната акция. Който г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Диню Тодоров Станчев моли да му се разреши 1 ден отпусък. Който г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Иван Кирев Ляков моли да му се разреши 1 ден отпусък по домашни причини. Който г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Никола Разлоганов моли да му се разреши отпусък 2 дена. Който г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Николай Иванов Калев моли да му се разреши 8 дни отпусък за прибиране на жетвата. Който г-да на-

родни представители са съгласни да му се разреши исканият отпусък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Присъстваме към точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за лишаване от помощи на лица, членували във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар д-р Георги Славчев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за лишаване от помощи на лица, членували във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители

Г-да народни представители! С наредбата-закон за лишаване от помощи, възнаграждения и обезщетения на лица, уволнени поради фашистка дейност, се уреди лишаването на държавните и общински служители, уволнени поради фашистка дейност, от помощите, предвидени в случай на уволнение от съответните спомогателни каси. Този закон обаче се оказва непригоден за целта по отношение на служителите по ведомството на Министерството на вътрешните работи и общините, защото приложението му създава доста големи затруднения за службите на министерството и общините и управлението на касите.

Независимо от това, законът не разреши въпроса за лишаване от помощи осъдените от Народния съд лица, наследниците на такива лица и на лица, убити в борбата им с вътрешното народоосвободително движение.

Като ви излагам накратко причините, които налагат изработването на законопроекта за лишаване от помощи на лица, членували във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители, моля ви да го гласувате.

Гр. София, 13 февруари 1946 г.

Министър на вътрешните работи: Антон Югов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за лишаване от помощи на лица, членувачи във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители

Чл. 1. Лицата, служещи в подведомствените учреждения на министерствата на вътрешните работи, на народното здраве, на социалната политика и на Пропагандата, Министерския съвет и Народното събрание и в общинските учреждения, уволнени след 9 септември 1944 г. досега, както и тези, които ще бъдат уволнени в бъдеще поради фашистка дейност, се лишават от правото да получат помоща, предвидени за в случай на уволнение. Същите лица се лишават от правото да получат и удържаните им суми за вноски в касите.

Когато в заповедта за уволнение, издадена досега, не е посочена тази причина, началникът, който е издал заповедта, трябва да я посочи най-късно в тримесечен срок от влизането на този закон в сила. Ако уволнението е станало с указ или постановление на Министерския съвет, посочването се извършва от съответния министър.

Забележка. Считат се уволнени поради фашистка дейност: 1. Всички служители при бившата държавна жандармерия, преминали на служба от полицията.

2. Всички общински директори, помощник-общински директори, полицейски комеданти, началници на полицейски участъци, околийски управители, помощник-околийски управители, околийски полицейски началници, помощник-околийски полицейски началници, всички началници, инспектори и разузнавачи по тайния шат от отдела „Държавна сигурност“ на Дирекцията на полицията и всички кметове на градски и селски общини, уволнени от 9 до 30 септември 1944 г. включително.

Постоянните присъстия на касите може да разрешат отпускане на помощите, предвидени в случай на уволнение, на някои от горните служители, които представят доказателства, че нямат никакви дройви на фашистка дейност.

Чл. 2. Не получават помощ, по случай уволнение, а така също и удържаните суми за вноски, лицата, осъдени по закона за съдението от Народния съд и пр., макар и да са уволнени преди 9 септември 1944 г. Наследниците на такива лица и на лица, убити от партизаните, не получават посочените помощи и удържки, а така също и направените в тяхна полза застраховки в касите. Същите остават в полза на последните.

Чл. 3. Всички спестовни, взаимноспомогателни и други каси, учредени за държавните служители при някои от учрежденията по ведомството на Министерството на вътрешните работи, които са престанали да действуват след 9 септември 1944 г., ликвидират участието на членовете си по установения за това ред, като прилагат съответно постановяванията на този закон.

Останалите след ликвидацията суми и имоти минават в собственост на взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване. Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за лишаване от помощи на лица, членувачи във взаимнозастрахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към втората точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за амнистия.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар д-р Георги Славчев (з): (Чете)

„МОТИВИ към законопроекта за амнистия

Г-да народни представители! Във връзка със събарянето на властта до 9 септември 1944 г. и с установяването, затвърдяването и защитата на властта на Отечествения фронт, на някои места са извършени деяния, попадащи под ударите на един или друг наказателен закон. Тези деяния са резултат на историческите събития, свързани с извоюваната свобода на 9 септември 1944 г. Съображения от държавен и обществен интерес налагат да се амнистират тия деяния.

През режима на фашистката власт положението на земеделските стопани на много места е било отегчено поради произволното и неправомерно определяне реквизицията на храните. В някои случаи, за да изпълнят възложения им наряд, стопаните е трябвало да предадат почти цялото си производство. Поставени в таква тежко положение, много производители, за да избегнат преследванията по закона за реквизицията, са били принудени да се снабдят чрез агентите на Храноизноса с фалшиви удостоверения за доставени по-големи количества храни от действително предадените — деяние, което съставлява престъпление, предвидено и наказуемо по чл. 361 от наказателния закон. По сведения, само в Силистренския областен съд са привлечени да отговарят по този текст от закона около 330 подсъдени. Политически и стопански съображения налагат да се амнистират и деянията по чл. 361 от наказателния закон, които като те са извършени във връзка с закона за реквизицията (чл. 26).

По същите съображения следва да бъдат амнистирани и деянията по чл. 242 от закона за въоръжените сили.

Ще следва да се заличат и гражданските последици, породени от деянията по чл. 1, за да се отстрани всякаква отговорност за извършителите. Това не се предлага за деянията по чл. 2, понеже

граждански последици от тия деяния не може да се породят.

Понеже амнистията за деянията по чл. 1 се дава, само ако те са извършени във връзка със събарянето на властта до 9 септември 1944 г. или във връзка с установяването, затвърдяването и защитата на властта на Отечествения фронт, то в чл. 4 са предвидени процесуалните правила за установяването на тази връзка. Тези правила се отнасят само за случаите, за които е издадена вече окончателна присъда, без да се установят пред съда предпоставките за прилагането на чл. 1. Такива правила не се предвиждат за случаите, когато не е постановена от съдилищата окончателна присъда, понеже в производствата пред съда по същество, ако бъдат или са образувани такива, ще могат след влизане в сила на закона да бъдат представени доказателства за установяване на тия предпоставки.

Като излагам това, моля, г-да народни представители, да приемете и гласувате предложението законопроекта.

Гр. София, 21 юни 1946 г.

Министър на правосъдието: Л. Коларов

ЗАКОНОПРОЕКТ за амнистия

Чл. 1. Амнистират се деянията по всички наказателни закони, извършени до 31 март 1945 г. включително, във връзка със събарянето на властта, съществуваша до 9 септември 1944 г., или във връзка с установяването, защитата или подпомагането на властта на Отечествения фронт.

Чл. 2. Амнистират се извършените до 8 септември 1944 г. включително деяния:

а) по чл. 242 от закона за военните сили и

б) по чл. 361 от наказателния закон, ако деянието е извършено с цел да се укривят, да се заменят или изобщо да не бъдат предадени подлежащи на реквизиция земеделски произведения (чл. 26 от закона за реквизицията).

Чл. 3. Гражданските последици от деянията по чл. 1 се заличават.

Чл. 4. Лицата, осъдени с окончателна присъда до влизане в сила на този закон за деяния по чл. 1, когато условията за прилагането му не са констатирани в присъдата, могат да подадат молба до първостепенния съд, който е постановил присъдата, за прилагането на този закон, като посочат и доказателства за това.

Определението на съда подлежи на обжалване по общия ред.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител Димитър Братанов.

Димитър Братанов (с): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители и представители! Законопроектът за амнистия на деянията, извършени във връзка със събарянето на властта до 9 септември и с установяването, затвърдяването и защитата на народната власт на Отечествения фронт, ни дава още един път възможност да дадем израз на пълно доверие към голямата обществена промяна, която бе извършена на 9 септември.

Кои са обществените основания, които ние имаме пред вид при гласуването на тази амнистия? Преди всичко историческа истина е, че и най-реакционната власт, тогава когато води дори собствен си народ към гибел, не отстъпва доброволно завоевателите от нея позиции на господство. Така беше и с реакционната фашистка олигархия у нас, която против волята на народа го водеше от катастрофа към катастрофа. И на 9 септември народното въстание, на целия наш народ, на работническото, на народната войска, на трудовото селячество, на източната интелигентия изтолгна страната от реакционния хаос и я постави в ерата на една истинска народна демокрация. Ние с гласуването на този закон ще дадем доверие на тази истинска нова народна демокрация, която при извоюваната народна свобода на 9 септември чертае новото наше историческо развитие.

В мотивите на законопроекта са очертани конкретните съображения, по които ние трябва да гласуваме този законопроект. На първо място тогава, когато народното въстание трябваше да събори реакционната власт, опитаха се залязващите обществени формирования у нас да организират своите последни резерви от царски демократи, за да спасят своето противобъществено и противохисторическо господство. Опитаха се те тогава чрез онова марionетно последино правителство на нашата реакция да измамат нашия народ. И цялата борба, която трябваше да водят партизаните, нашата народна войска, нашето трудово селячество чрез съпротивата на реакционната и на фашистката власт, ние трябва да одобим, защото тя разкри възможностите за нашето по-правилно, за нашето прогресивно обществено развитие и за установяване на днешната народна демокрация, в която не отделни клони, не реакционни групи, а самият народ, целият трудов народ твори своето бъдеще.

От друга страна в мотивите на същия законопроект са изтъкнати и съображенията, поради които трябва да се амнистират някои деяния по закона за въоръжените сили. Заедно с това ние днес трябва да изтъкнем, че както тогава, така и днес нашата войска, още повече отколкото целия народ, се преобразява и става една истинска народна войска. По този път към осигуряване възможностите, нашата войска да бъде за в бъдеще истинска народна войска и пълен страж на новата народна демокрация, ние също така трябва да дадем доверие на този законопроект.

Нашата парламентарна група ще гласува законопроекта за амнистия на извършените деяния във връзка със събарянето на реакционната фашистка власт и с установяването на народната отечественофронтowska власт, за да подчертае още един път своето пълно доверие към борбата, която целият наш народ води днес за своето възвръщане, за своето пълно социално и културно преустройство. (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Иван Чонос.

Иван Чонос (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! В мотивите на предложението на вашето внимание законопроект за амнистия е казано, че се дава такава за извършени някои деяния във връзка с историческите събития до деветосептемврийските борби 1944 г. за събарянето на фашистката власт, установяването, утвърдяването и защитата на новата народна власт.

Така определената амнистия засяга всички членове на наказателния закон. Така е по-правилно, така ще се избегнат възможни разяснения, тълкувания, които биха преминавали границите на отделните параграфи на наказателния закон, ако те биха били изброени. Всякога ще се има пред вид основното в случая — деянието да е извършено във връзка с указаните в законопроекта събития и условия. В случай на издадени вече присъди по тия деяния, предвижда се и начинът, по който съдът ще може да приложи амнистията. В чл. 3 от същия законопроект се заличават и гражданските последици, ако са последвали или биха последвали такива, от амнистираното деяние.

Същият проект предвижда амнистия и за случаите, посочени в чл. 242 от закона за въоръжените сили, който текст предвижда чувствително наказание за отклонили се от запас, не представили превозни и други средства за военни нужди и пр. Амнистират се и специални случаи, попадащи под удара на чл. 361 от наказателния закон, които се срещат в някои околии, като Силистренската, когато известни хора са се ползували с фалшиви удостоверения от агентите на Храноизноса, че са дали исканите количества реквизиции на фашистката власт, без да са сторили това. И в тия случаи, понеже се касае за пасивна съпротива срещу парадите, справедливо е, засегнатите да бъдат освободени от наказателния отговорност.

Днешната отечественофронтиска власт, като никоя друга в нашата политическа история, освободена от 23 години насилие, не бие получена от окървавения ръб на монарха, а по пътя на упорита, продължителна повече от 20 години, жестока борба на широките народни маси. Тези борби, под ръководството на Отечественния фронт, били увенчана на 9 септември 1944 г. с успех при задължителните усилия на партизаните, патриотичната част на нашата армия, участието на широките народни маси по градове и села и с помощта на героичната Червена армия.

По пътя на народното въстание бие пометена властта на шепя престъпни управници, спекуланти, експортъри, опиращи се на монархията — агент на немския империализъм в България. Така страната бие спасена с хиляди жертви от национална катастрофа.

Ясно е, че в тези героични борби всеки, който се е противопоставил на народния устрем за своя власт, е бил претразен. Иначе и не можеше да бъде. Народното въстание извика на активност големи народни маси. То не може да бъде разглеждано освен като продължителен процес, който доби своето пазнище. И само така могат да се разберат съпоставящите го събития за установяване, укрепване и защита на новата отечественофронтиска власт.

Значи е, че още при воденето на борбата за тържеството на новата власт, престъпни, жестоки убийци на народни борци получиха заслуженото. Палнаха и такива непосредствено след установяването на новата власт по места, където се опитаха врагове на тази власт, застъпници на началото на възвращаещи части, да организират съпротива, каквато е случаят в Ямбол и други места. Имаше случаи на възбуждане съпротива на установящата вече отечественофронтиска власт при опит за арестуване и претставяне пред Народния съд. Палнаха и някои от възмущението на силно обидени също на близки на обесени, убити и погубени народни борци.

Жестока война срещу целия български народ водиха фашистките управници до 9 септември 1944 г. Тези омазани власт се колене само на безогледния масов терор и на шикове на скъпо платени обиди. Жестокостите, извършени до 9 септември, масовите жестокости на народни синове никога няма да бъдат забравени. По сравнение с далечните жертви до 9 септември отплатата, която получиха плачите на народа ни, показва голямото благополучие на нашия народ.

Само няколко примери от близкото по-рано минало да споменем са достатъчни, за да оценим достойно и оправдаем изцяло деяния на тия, за които се иска амнистия в настоящия законопроект. Извършителите на тези деяния не са престъпници, а народни борци (Ръкоплескания), които са треперели за сълбата на своя народ, за извоюваната свобода и които са били винаги готови с цената на живота си за защита на новата народна власт, за нейното укрепване. И амнистията, която се иска за тях, не е милост за разкаяли се, а справедливо отношение към доблестните защитници на народната власт.

На никакво сравнение не се поддава исканата с законопроекта амнистия с даваните през фашистко време много често амнистии на масови политически убийци, като известните Харлаковици, Черното Павле и др. Паметни са масовите кланета след 9 юни, след септемврийското въстание, още по-страшни бяха априлските масови изчезвания и дългият низ на убийства до 9 септември. Палачите даряваха амнистия на своите оръдия.

Народната съпротива за последните 20 години даде десетки хиляди убити, други загубиха здравето си по лагери. Затворите се оказаха тесни. Милцион и половина минаха през инквизицията на полицията. Стотици увиснаха на бесилките. Хиляди, предимно младежи, оставиха костите си по балкана. Забучени глави на колове се виждаха на много места, разстрелваха без съд жени, стащи, деца. Никой пред нищо не се спираше. Провокациите бяха на мода. Нека да спомена един пример. Така, на 1 февруари 1943 г. министърът на полицията Габровски предписва да се устройе пошвал на комунистите, за да може да се мобилизира и изпрати окупационна армия. От рано набелязаните жертви пълният полицейски участък и биват подла-

гани на инквизиция. Една част изчезва след мъченията, на които се подлагат, а другата се изпраща пред военните трибунали, издаващи в повечето случаи смъртни присъди. Достатъчни са показанията на един агент, възпроизвеждащ дознанието, за да увисне народният борец на въжето.

Само за последните години до 9 септември се издадоха присъствено и неприсъствено 1950 смъртни присъди.

Друг жрец на Темида, д-р Партов, чрез Парламента изменя чл. 58 от наказателния закон по приложението му по з. з. д., за да не може да се заменят смъртните присъди с 15 години строг тъмнен затвор срещу малолетни от 17 до 21-годишна възраст. Каква чест и хвала на нашата героична младеж! (Ръкоплескания)

Инструкциите на Военното министерство по това време на неравна борба са: „Да не се водят на съд никакви партизани, да се унищожават на място, същата мярка и по отношение на ятаците“. Така и ставаше. Садисти отрязваха главите на народните борци и ги подригваха като топци пред близките на самите жертви.

Само още няколко примери: в с. Войнягово, Пловдивско, фелдфебелът Иван М. Касаветов пали къщата на партизанина Стоян Танкин. Изплашените деца молят: „Чичо бе, къде ще спим тази нощ?“ Палачът, неумолим, къща по къща гори.

Стоян Спасов Бонев, от София, в с. Гвиляне, Софийско, разказва: „Жандарми, под командата на подпоручик Чобанов, влачат за кратки млади партизани. Една от тях иска вода; вместо вода жандармите я довършват с ритници пред насъбралото се множество на селския межди. Не стига това, те продължават да издевателствуват над трупите. Събличат ги голи, скачат върху тях, бъркат в раните им, за да се окървяват. Всичко това всява ужас у събрания се народ.“

В с. Литакново, Ботевградско, полицаи убиват в дома му Мария М. Грозев, сина му Н-йтен и дъщеря му Мария. Общинският съвет решава да награди убийците с 3.000 лв.

Трайко Пандов, полицейски агент в Хасково, е убил лично по най-жесток начин 80 народни борци.

Матриологична на народната съпротива е безкрайна. Народът понасяше всичко героично, не се огъна, въпреки терора, и доведе борбата до победния край. (Ръкоплескания)

Всяка глава на народен борец се скъпо заплащане и специалните ловни поти само за 1943 и 1944 г. получиха за отрязани глави 62.870.000 лв. народни пари.

Трубно ли е да се разбере, как е могъл да срещне бащата на убит народен борец палача, убиеца на неговия син, който е подригвал отрязаната глава на неговата рождба или я е виждал набучена на кол, за да се оправдае и тоя род деяния от първите дни на борбата?

Скоро след 9 септември се установи новата отечественофронтиска законност, благодарение големите усилия на народната милиция и добре изпълнената задача на отечественофронтиските комитети по места, които можаха да се справят с нахилялата мръс на народните маси срещу техните палачи и да установят желания ред и законност.

И днес, когато се спомнят във връзка с законопроекта тия исторически събития, когато реакцията отново се налгиза, за да върне колелото на историята към току-що описаното мрачно минало, ние не можем, освен да подчертаем, че нашият народ е с високо благородна душа — повече, отколкото заслужаваха неговите врагове. Но ние никога не мисли, че може да си играе с тоя народ, без да изчерпи неговото търпение. Доста фашистски остатъци се изплъзват от народния гняв, от Народния съд. За тях днес надават вой на защита реакционните сили у нас, които показват разглежданите на последък два процеса срещу представители на реакцията. Разкритата пък военна конспирация „Цар Крум“, с участие на висши военни лица, готова също за въстание, за преврат, тячното покровителство от обелената реакционна опозиция, връзките на последната с международната реакция накарваха българския народ отново да настъпне и да излягне мощен глас на протест по масовите митинги, станали чакостетък из цялата страна, и да иска най-после да се ликвидира, по пътя на нашата законност, с фашистките остатъци в държавния апарат, а така също да се прочисти и нашата народна армия от уквилите се в нея фашисти. Този народ има право да иска от нас, от съюзните отечественофронтиски организации да изпълнят своите обещания за чистка и на своите организации от чужди елементи (Ръкоплескания), за да може с по-бъз темп отечественофронтиските партии единни да вървят дружно към окончателната победа.

Този народ, който изнесе борбата с толкова скъпи жертви, който и сега продължава да дава всичко при тия затруднения, които имаме, резултат на фашисткото наследство, за извеждане страната ни от нищета към благоденствие, има право да каже чрез нас: дайте амнистия на монте синове, народни борци, за деянията по този закон я бъдете уверени, че тоя народ, с ясно съзнание за своята историческа мисия, ще бъде готов при даден сигнал на отечественофронтиското правителство да защити тази власт и своето право на уреждане собствените си съдбини от всяко посегателство, откъдето и да иде то.

Позвовете ми да свърша с предупредителния зов на основоположника на Отечественния фронт, д-р Георги Димитров, в последната му реч пред миньорите: „Нека си помислят добре тия, които си играят с тоя опасен огън, защото ние ще можем да упазим българската къща от пожара, но те ще изгорят безусловно.“ (Ръкоплескания)

Нашата парламентарна група на Българската работническа партия — комунисти по принцип ще гласува предложения законопроект, (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Яни Янев.

Яни Янев (з): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! След тъй хубавите речи на преждоговорившите, на мен малко остава да кажа. Действително, трудно е да приказва човек върху закон за амнистия на борци. Този закон извиква в нашето съзнание картината на дългите епични борби, завършили с победата на 9 септември.

Аз ще искам да спра в шето внимание на въпроса, дали терминът „амнистия“ е подходящ за тия борби. Юристите казват, че амнистията заличава деянията. Дали това е нашата цел: заличаване деянията на борците? Не, г-да и г-жи народни представители! Ние сме сложили това название, защото нашата правна наука още не е намерила по-сполучливо, не е намерила такова, което да подхожда за амнистията на този род деяния.

Не да ги заличим имаме намерение с този закон, а да ги издигнем като фар, като светило, с тях да възпитаваме нашите поколения, за да знаят с цената на какви жертви е изкупена народната свобода, за да се въдусмеват от тях жертви и да са готови на още по-големи, за да я пазят. (Ръкоплескания)

Наистина, г-да народни представители и представителки, за какви деяния се говори в настоящия кратък законопроект от няколко члена?

Чл. 242 от закона за военните сили има пред вид деянията на самоотвержени дейци, които са си поставили за цел да разстроят мобилизацията на фашистките правителства, да попречат на техните планове, да превърнат мобилизацията в хаос и да ни дадат решителния аргумент, с който ние смело и непоколебимо днес брзим националните си интереси в Париж. Тия деяния ще трябва ли да заличим? Да заличим капитала, основния капитал, с който сме в Париж? Ние нямаме такова намерение. Разбират ли другарите и българската общественост, какъв именно целим с този законопроект.

Чл. 361 във връзка с чл. 26 от закона за реквизицията има пред вид деянията, героичната борба на ятаците, на интендантите на члните борчески партизански отреди, на тия хора, които се вслушаха в зова на Отечествения фронт — да скъят храни, да не дадат ни зрънце жито, да не дадат ни кола, ни кон, да попречат на фашистките правителства да смажат съпротивителното движение; или още по-право казано, да им покажат, че те не само че няма да им позволят да се борят с народни средства против народа, а ще смажат главата им, ако те помислят на дело да се вдигнат против Съветския съюз — това, което влизаше в тяхната сметка. Те, тези труженици, попречици да бъдат реализирани техните пъклени намерения.

И най-после чл. 1 има пред вид деянията на борците против фашистката власт, които в бран на народните интереси са смъкнали, са очисти от друм, от пътя си всички ония, които са смятали, че могат да попречат на тяхната героична борба. Или друго яче казано, в чл. 1 се имат пред вид деянията за изстребането на фашистките гадове, които се осмеляваха да върват, че тяхната пушка ще се прицели правилно и ще смъкне главата на някой партизански герой. С този текст на чл. 1 ние засвидетелствуваме почит на точната стрелба на нашите партизани, на нашите борци, които смъкнаха главите на фашистките гадове. (Ръкоплескания)

Но нашата борба, борбата на тия, които имаме пред вид в настоящия законопроект, не е завършила. Предстои още сериозна борба на честния български народ. Той ще се вдъхновява от примера на тия борци, ще остане достоен за скъпата им памет и няма да позволи да бъдат реализирани не, а намислени престъпни намерения.

От тая трибуна смея да заявя: ние знаем, българският народ зле не какво мислят, но и какво сънуват неговите врагове и затова ние ще прелварим. Ако да не беше примерът на тия доблестни борци, г-да и г-жи народни представители, как бихме могли ние да разкрием добре замаскираната конспирация на „Цар Крум“? Как нашата бдителност би могла да разкрие и заклеми поръженската дейност на отечественофронтската в кавички опозиция, на маскирания лъжесоциалист Кръстю Пастухов? Как би могла да разкрие тяхната връзка с Дража Михайлович, с Ялчън и Дамаскинос, с генерал Ангелс и с цялата престъпна международна реакция? Тия и тям подобни „героични“ прояви заостриха нашата бдителност. Ние ги разкрихме и ще разкриваме, както казах, и сънищата им, но няма да позволим нов 9 юни. (Ръкоплескания)

От името на парламентарната група на Българския народен земеделски съюз заявявам, че ние ще гласуваме този законопроект.

Председателствуваш д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Любен Георгиев.

Любен Георгиев (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Представеният ни законопроект за амнистия от г-на министър на правосъдието е навременен. По този законопроект се засягат онези престъпни деяния, които са свързани със събарянето на властта до 9 септември 1944 г., а след това и на онези деяния, които са извършени в защита на новата власт.

При миналия режим се извършиха много несправедливости и озоволни особено при изземването на земеделските произведения. Определени се наряди на земеделските стопани в такива размери, че не бяха по техните стопански възможности да ги изпълнят, защото превземаха количеството на получените произведения, особено през 1942 г., когато реколтата беше много слаба. Имаше много органи на тогавашната власт, които определяха високи наряди при реквизирането на земеделски произведения, зърнени храни, слънчоглед и пр. и по този начин населението оставаше лишено да задоволи своите нужди за прехрана.

Само по сведенията, с които разполагаме, за неизпълнени наряди, реквизиран от реквизиционната комисия зърнени храни, слънчоглед и пр., в Силистренския областен съд има образувани наказателни дела, по които са привлечени да отговарят около 330 души подсъдимни земеделски стопани заради това, че не са предали определените количества земеделски произведения на реквизиционната комисия — чл. 26 от закона за реквизицията, по който член се предвиждат тежки санкции: строг тъмничен затвор до 10 години и глоба от 1.000 до 100.000 лв.

Същите тези селяни, поставени по този начин в тежко стопанско положение, за да избегнат тази отговорност, са представили подправени удостоверения пред дирекцията за храноизнос в Силистра, за да се отчетат. И сега за същите се иска наказанието им във връзка с чл. 361 от наказателния закон, понеже извършените деяния от тия лица са били продиктувани от желание да се противопоставят на тогавашната фашистка власт, като са отказали да изпълнят нарежданията на реквизиционната комисия. Те се държат отговорни по този закон. Независимо от това, в цялата страна има много случаи за издадени присъди за неизпълнение на разпорежданията на реквизиционната комисия и Дирекцията за храноизнос и сега тези лица — земеделски стопани — трябва да изтърпят тежки наказания.

Ето защо законопроектът за амнистията се явява крайно належащ и справедлив.

Г-да народни представители! По чл. 2 от законопроекта за амнистията се засягат деянията, извършени до 8 септември 1944 г., включително деянията по чл. 242 от закона за военните сили. Този член от закона засяга онези лица земеделски стопани, които при миналия режим са били поканени да представят своя добитък за проверка, превозни средства и моторни коли, които не са изпълнили разпорежданията на тогавашната власт и са били привлечени да отговарят по този член от закона, който предвижда наказания и глоба от 5.000 лв. до 20.000 лв., а във военно време, освен глобата, се предвижда наказание тъмничен затвор от 6 месеца до 2 години.

По чл. 242 от закона за военните лица има осъдени много селяни и други български граждани и са наложени тежки присъди, и сега правителството на Отечествения фронт с този законопроект за амнистия ще заличи всички последици от тези дела: наказание, глоби и лишаване от права. Във връзка с извършването на установената на 9 септември народна власт на Отечествения фронт има извършени деяния: противопоставяне на началства от войници и пр., които са целили да запазят извоюваната свобода на 9 септември, затова ще следва и тези лица да бъдат освободени от наказателна отговорност.

Г-да и г-жи народни представители! Заявявам от името на рдиканната парламентарна група, че напълно одобряваме предложения законопроект за амнистия и ще гласуваме за него. (Ръкоплескания)

Председателствуваш д-р Пенчо Костурков: Понеже няма други записки да говорят, ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за амнистия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към третата точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Георги Христов (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата

Г-да народни представители! Престъпната политика на миналите фашистки правителства доведе до бомбардировките над столицата. Много сгради бяха разрушени. Хиляди граждани изгубиха жилищата си и останаха без подслон.

За възстановяването на разрушената и изобщо за плановото изграждане на столицата се учреди специална главна дирекция.

Въпросът за финансиране на главната дирекция и изобщо за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата и до днес не е напълно разрешен. Това попречи на главната дирекция да разгъне досега една по-значителна строителна дейност и на материално слабите граждани да пристъпят към възстановяване на пострадалите си имоти.

Предлаганият законопроект урежда именно въпросите, свързани с подпомагането на пострадалите собственици, финансирането на главната дирекция и изобщо финансиране възстановяването на столицата.

Изхождайки от затрудненото финансово положение на държавата, законопроектът предвижда подпомагане само на граждани, които нямат друго жилище в столицата и нямат собствени средства за възстановяване на пострадалите си жилища. Размерът и видът на подпомагането са поставени в зависимост от материалното положение на пострадалите, като се предвижда даването на еднократна помощ, безлихвен и низколихвен заеми.

По отношение финансирането на главната дирекция и изобщо финансиране възстановяването, предлаганият законопроект, като възприема голяма част от постановленията на досегашната наредба-закон за финансиране възстановяването на столицата, която се отменя, предвижда законоположения, уреждащи правилно и цялостно горните въпроси.

Предвижда се отпускането на ипотечни заеми с редовен лихвен процент, като за усиляване средствата на Ипотечната банка, Българската народна банка и Българската земеделска и кооперативна банка се задължават да й дават съответни кредити.

По отношение финансирането на главната дирекция са възприети изцяло постановленията на досегашната наредба-закон за финансиране възстановяването на столицата. Предвидени са съвременно постановления, осигуряващи вземанията на главната дирекция във връзка с извършените от нея строителни.

Приемането на предлагания законопроект ще улесни възстановяването на столицата и ще създаде условия за нейното цялостно изграждане.

Гр. София, юни 1946 г.

Министър на вътрешните работи: А. Югов

ЗАКОНОПРОЕКТ **за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата**

Глава I

Обща разпоредба

Чл. 1. Възстановяването на сградите, засегнати от бомбардировките и находящи се в землището на Столичната голяма община, се подпомага и финансира съгласно постановленията на настоящия закон.

Глава II

Подпомагане собствениците на сгради, засегнати от бомбардировките

Чл. 2. Държавата подпомага пострадалите собственици за възстановяване на сградите им, засегнати от бомбардировките, чрез:

1. Отпускане еднократна помощ в размер, необходим за възстановяване на пострадалия имот, но най-много до 200.000 лв.;

2. Поемане на лихвите на сключени от тях ипотечни заеми, ако получената еднократна помощ не е достатъчна за възстановяването;

3. Поемане лихвите на сключения процент на Българската народна банка на сключени от тях ипотечни заеми, ако получените суми по предходните точки не са достатъчни за възстановяването. Размерът на тези ипотечни заеми може да бъде най-много до 800.000 лв., като същият се намалява със сумата на помощта и безлихвения заем.

Забележка. Под възстановяване, по смисъла на настоящия закон, се разбира както възстановяването на частично засегнати сгради във вида им от преди бомбардировките, така и застрояването на нови сгради на мястото на напълно разрушени такива.

Чл. 3. Право на подпомагане по предходния член имат собствениците на сгради, етажи или части от етажи, засегнати от бомбардировките, ако не притежават в собственост в землището на Столичната голяма община друг покрит недвижим имот, годен да задоволи техните жилищни или професионални нужди. При това вземат се пред вид имотите на съпруга и съпругата.

Чл. 4. Размерът на подпомагането по чл. 2, точки 1, 2 и 3, се съответно намалява в следните случаи:

1. Когато пострадалият има годишен доход над 200.000 лв. — със сумата, надвишаваща този доход, взета в троен размер;

2. Когато пострадалият притежава в собственост други недвижими имоти, където и да се намират — със сумата, равна на тяхната пазарна стойност;

3. Когато пострадалият притежава движимо имущество — със сумата, равна на неговата пазарна стойност. В това имущество не се смята инвентарът на стойността по-малка от 100.000 лв. и покъщината. Ако инвентарът е на стойност над 1.000.000 лв., сумата, надвишаваща тази стойност, се намалява;

4. Когато пазарната стойност на засегнатия имот заедно със съответното място надминава 2.500.000 лв. — със сумата над 2.500.000 лв.

Забележка I. При намаляване на подпомагането се вземат пред вид доходите и имотното състояние на съпруга и съпругата.

Забележка II. Със сумите по точки 1, 2 и 3 на настоящия член се намалява първо помощта по точка 1, след това подпомагането по точка 2 и най-после подпомагането по точка 3 на чл. 2.

Чл. 5. Правото на подпомагане, размерът и видът на същото се определят от комисия при Столичната голяма община, в състав: председател — столичният кмет или посочен от него помощник-кмет, и членове: представител на Министерството на външните работи, представител на Министерството на социалната политика, представител на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата, представител на Главната дирекция на държавните и гарантираните от държавата дългове, един общински съветник, посочен от столичния кмет, и представител на пострадалите.

Решенията на комисията подлежат на обжалване пред Върховния административен съд, в месечен срок от деня на съобщението им.

Чл. 6. Комисията действа въз основа на заявление на пострадалите. Към заявленията се прилагат декларация и документи за имотното състояние и доходите на пострадалия съпруг и съпруга. Тази декларация трябва да бъде заверена нотариално и има сила и значение на решителна клетва. Внасянето на невярния обстоятелства в нея, независимо от наказателната отговорност, лишава пострадалия от правото на подпомагане. Оценката на имота се извършва и удостоверява от съответните общини.

Чл. 7. Възстановяването на засегнатите сгради, собствениците на които се подпомагат по реда на чл. 2 от настоящия закон, се извършва от Главната дирекция, за изграждане и възстановяване на столицата.

Чл. 8. Сумите, с които държавата подпомага пострадалите съгласно настоящия закон, се предвиждат ежегодно в бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове и се внасят в Столичната общинска банка по специална лихвена сметка.

Изразходването на тези суми става съобразно решенията на комисията по чл. 5, като съответните суми се поставят на разположение на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.

Чл. 9. В случаите, при които засегнати от бомбардировките сгради се отчуждават, съгласно общия градоустройствен план на Столичната голяма община, попади което не се допуска тяхното възстановяване, пострадалите собственици се подпомагат, съгласно чл. 2 от настоящия закон, при покупката или при построяването сграда на друго място. В този случай Столичната общинска банка изплаща еднократна помощ на продавача или на пострадалия срещу представени документи за извършена строителна работа.

Размерът на сумата за възстановяване на пострадалите сгради се установява от главната дирекция.

Чл. 10. Пострадали собственици, които са възстановили или възстановяват сградите си със собствени средства, със средства на ипотекарни и други кредитори или със средства на главната дирекция, имат право на подпомагане, съгласно чл. 2.

Стойността на извършените възстановителни работи се определя от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата. Определената сума от главната дирекция е окончателна и не подлежи на никакво обжалване.

Столичната общинска банка изплаща еднократната помощ на пострадалите.

Глава III

Финансиране на възстановяването

Чл. 11. По искане на собствениците, чиито сгради, етажи или части от етажи, засегнати от бомбардировките, са обременени с ипотечна, ипотекарните кредитори са длъжни да отпускат ипотечни заеми в размер на необходимите суми за възстановяването на ипотекирания имот. Това задължение възниква за ипотекарния кредитор от момента, когато възстановяването на съответния имот бъде разрешено.

Постановлението на този член няма приложение, ако ипотекарният кредитор е частно (физическо) лице, Българската народна банка, спестовно строително дружество или дружество, обявено в ликвидация.

Ако подлежащият на възстановяване имот е обременен с две или повече ипотечни, задължен с отпускането на заема е кредиторът, който има първа по ред ипотека. В случай че същият се освобождава от това задължение, съгласно предходната алинея, то премества върху кредитора, имащ следващата ипотека.

Чл. 12. В случай че между ипотекарния кредитор и длъжника не се постигне съгласие относно размера на сумите, необходими за възстановяването, същият се определя окончателно от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.

Сумите по заема се получават от длъжника на части, съобразно нуждата за извършване на отделните строителни работи.

Чл. 13. Ипотечните заеми, отпуснати по реда на чл. 11, добиват право на предпочитателно удовлетворение пред всякакви други вземания от частно-правен или публично-правен характер, имащи приоритет по който и да било общ или специален закон.

Принадлежията се простира само върху действително изразходваната сума за възстановяването, определена от Главната дирекция. Изплащането на заемите става на равни 6-месечни вноски. Тези заеми се сключват най-малко 15 години с право на предсрочно изплащане от длъжника.

Ипотекарният кредитор, задължен с даване на заема, трябва в месечен срок от искането на длъжника да отпусне същия.

За учредяване на ипотеките не се събират мита, берии, такси, герб и пр. и не се представят бирнически удостоверения. За издаването на скици (чл. 287 от закона за благоустройството на населените места) общината не събира такси, берии, герб и пр. За заличаване на ипотеките също не се събират мита, берии, герб и пр.

Чл. 14. По искане на собственици, чиито имоти са засегнати от бомбардировките и не са обременени с ипотечни, или ако и да са обременени с такива, не могат да получат заем по чл. 11, съгласно алинея втора от същия член, Българската ипотекарна банка е длъжна да отпусне ипотечни заеми в размер на необходимата сума за възстановяването им. Това задължение възниква за Българската ипотекарна банка от момента, когато възстановяването на съответния имот бъде разрешено.

По отношение на тези ипотечни заеми се прилагат съответно членове 12 и 13 от настоящия закон.

Забележка. По реда на този закон, ипотечни заеми за възстановяване могат да отпускат и други кредитори.

Чл. 15. По отношение на пострадали собственици, които имат право на подпомагане, съгласно предходната глава, и са възстановили или възстановяват сградите си, държавата, чрез Главната дирекция на държавните и гарантираните от държавата дългове, съобразно решението на комисията по чл. 5 от настоящия закон, поема:

1. Задължението по сключените от тях ипотечни, съгласно настоящата глава, до размера на съответната еднократна помощ, съгласно чл. 2, точка 1, и

2. Лихвите на ипотекирания заеми, съгласно чл. 2 — точки 2 и 3.

Чл. 16. С оглед усилване средствата на Българската ипотекарна банка за отпускане ипотечни заеми за възстановяване, задължават се:

1. Българската народна банка да отпусне заеми на Българската ипотекарна банка, под гаранция на ипотечните вземания, по лихвен процент, равен на сключения процент на Българската народна банка.

Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне на Българската ипотекарна банка, постепенно и съобразно с нуждите, заеми с личен процент, равен на сключения процент на Българската народна банка и в размер на 10% от влоговете на Пощенската спестовна каса и 10% от общата сума на внасяните на оползотворение в Българска земеделска и кооперативна банка средства на обществени фондове, дружества и т. н. според баланса й.

Получените съгласно предходната алинея средства Българската ипотекарна банка може да употреби само за отпускане ипотечни заеми за възстановяване на сгради, засегнати от бомбардировките.

Глава IV

Разпореденията относно сгради в етажна собственост

Чл. 17. При сгради в етажна собственост пострадали се считат относно разрушените общи части всички собственици, независимо от това, дали отделно притежават от тях етажи или части от етажи.

са засегнати от бомбардировките. Такива собственици имат право на подпомагане съгласно настоящия закон.

Чл. 18. За разрешаване възстановяване на сгради в етажна собственост не е необходимо решение на общото събрание — достатъчно е искане на който и да било собственик.

Чл. 19. Всеки собственик е длъжен да участва съразмерно дял си в общите части на сградата, в разходите за възстановяването на тези части, независимо от това, дали неговият етаж или част от етаж е пряко засегнат от бомбардировките. Това се отнася и за разходите във връзка с разчистване на разрушенията.

Чл. 20. Общи части в етажна собственост се считат: основите, външните стени, вътрешните разделителни стени между отделните апартаменти, вътрешните носещи стени, колоните, трегерите, плочите, гредоредите, каратаваните, стълбите, площадките, покривите, стените между таванските помещения на отделните собственици, комините, външните входни врати на сградата и вратите към общи тавански и избени помещения, главните линии на всички видове инсталации и централните им уредби, асансьорите, водосточните тръби, улуците и жилището на портiera и всичко друго, което по естеството си има предназначението да служи за общо ползуване на всички отделно притежавани етажи или части от етажи или само на няколко от тях.

Чл. 21. Постановленията на членове 17, 18 и 19 се прилагат по отношение на етажни собственици, които обхващат и повече от една сграда, в един парцел или са построени върху няколко парцели.

Чл. 22. Постановленията на чл. 18 се прилагат съответно а по отношение на сгради, които са собственост на няколко лица.

Чл. 23. Постановленията на чл. 5, алинея втора, и чл. 8, алинея втора, от наредбата-закон за етажната собственост, не се прилагат по отношение на сгради в етажна собственост, засегнати от бомбардировките.

Глава V

Финансиране на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата

Чл. 24. Средствата, необходими на главната дирекция, във връзка с изпълнение на възложените й задачи, се набавят от:

1. Ежегодни вноски от държавата, начина от 1946 г., предвидени в нейния бюджет;

2. Чистия приход, реализиран от главната дирекция при извършването от нея строежи или от продажби на строителни материали;

3. Заеми, които главната дирекция сключва от държавни, обществени (автономни), кооперативни или частни банки, учреждения или институти; от застрахователни дружества и от други физически или юридически лица;

4. Лихви, получени от главната дирекция върху свободните й средства;

5. Наеми от движими или недвижими имоти и изобщо всякакви други приходи, които Главната дирекция получава в своята дейност;

6. Лихви, получени от главната дирекция, съгласно чл. 30;

7. Помощи, дарения и др.

Чл. 25. Сумите, които Главната дирекция получава от държавата, съгласно точка 1 на предходния член се дават взаимнообразно и безлихвено.

Чл. 26. Главната дирекция изразходва получените по чл. 24 средства: за набавяне на строителни материали, инвентар, съоръжения, транспортни средства и др.; за извършване на всякакъв вид възстановителни и нови строежи, включително и такива за собствени нужди; за заплати и възнаграждения и други разходи за службите и други лица и изобщо за всякакви разходи, свързани с дейността на главната дирекция.

Чл. 27. Главната дирекция може да сключва заеми по реда на чл. 24, точка 3, без да е необходимо разрешение със специален закон. Договорите за заемите подлежат на одобрение от Министерския съвет. Тези заеми се считат сключени под гаранцията на държавата.

Глава VI

Извършване на строежи от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата

Чл. 28. Главната дирекция извършва със средства на собствениците възстановяването на сгради, етажи или части от етажи и строежи на нови сгради на частни (физически) лица, както и на публично-правни и частно-правни юридически лица. Условието за това се определят по взаимно съгласие между главната дирекция и съответния собственик.

Чл. 29. По решение на постоянното присъствие на главната дирекция може да се предприеме на собственици на сгради, етажи или части от етажи, засегнати от бомбардировките, да извършат възстановяването им. Това право може да бъде упражнено, само ако съответните строежи са включени в програмата на главната дирекция или ако има разрешение за възстановяването им от Архитектурно-градоустройствената или главната дирекция. В решението на постоянното присъствие се определя и срокът за започване и завършване на възстановяването.

Ако собствениците на такива сгради, етажи или части от етажи не започнат или не завършат възстановяването в определения им срок, съответните строителни работи могат да бъдат извършени от главната дирекция за сметка на собствениците.

Чл. 30. Собствениците на такива сгради са длъжни да изплатят на Главната дирекция изразходваните от нея суми, оличвени от деня на завършване или прекратяване на строежа, заедно със съответните административни и други разходи, в размер, определен от постоянното присъствие при главната дирекция.

Чл. 31. Вземанията на главната дирекция за извършените от нея строежи са обезпечени с законна ипотека върху съответния имот.

Независимо от това, по отношение на собственика, който не заплати задължението си в срок от три месеца от представяне на сметката, вземането става изискуемо. Софийският областен съд издава изпълнителен лист на Главната дирекция по нейно искане, придружен само със сметка за размера на задължението. Изпълнителният лист се издава без заплащане на мита, берии, лихви, герб и др.

Освен това Главната дирекция получава по административен ред в ползуване възстановените от нея имоти и събира срещу вземанията си доходите от тях, като има право да ги отдава под наем.

Чл. 32. Вместо издаването на изпълнителен лист, главната дирекция може да поиска от съответния ипотечен кредитор отпускането на ипотечен заем от името и за сметка на невздържащия се собственик. Ипотечният кредитор предава сумите по заема на главната дирекция.

Чл. 33. Постановленията на тази глава имат действие от деня на учредяване главната дирекция (19 февруари 1945 г.).

Глава VII

Заклучителни разпоредби

Чл. 34. Лица, закупили сгради или части от сгради, след като последните са били засегнати от бомбардировките, нямат право на подпомагане съгласно настоящия закон, освен по отношение на общите части на сградите в етажна собственост.

Чл. 35. При собственост всеки участник в собствеността има право на подпомагане по настоящия закон.

Чл. 36. Годишната лихва на ипотечните заеми по този закон е равна на сключовия процент на Българската народна банка, увеличен с 2%.

Чл. 37. По решение на постоянното присъствие при Главната дирекция може да се предприеме на собствениците на недовършени сгради, строежи по архитектурни планове, одобрени съгласно наредбата-закон за застрояване на ст. София, довършването на строежа. В този случай се прилагат съответно постановленията на глави III, IV и VI.

Чл. 38. Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата се освобождават от всякакви данъци, мита, берии, такси и други публично-правни плащания по който и да било общ или специален закон.

Всички договори, сключени от главната дирекция, като и всички други книжа и документи, съставени във връзка с дейността й, се освобождават от гербовия налог.

Всички искови молби, жалби, отговори, възражения и т. н., изхождащи от главната дирекция и подавани пред съдебните власти, се освобождават от всякакви мита, берии, такси, герб, фондове и пр.

Чл. 39. Постановленията на настоящия закон се съответно прилагат и по отношение на пострадали собственици на сгради, находища се в землищата на Млашевска и Орландовска общини.

Чл. 40. Настоящият закон отменява наредбата-закон за финансиране възстановяването на столицата, както и всички общи и специални законни разпоредби, които му противоречат.

Правотоотношенията, възникнали с оглед постановленията на наредбата-закон за финансиране възстановяването на столицата, се уреждат окончателно съгласно постановленията на настоящия закон.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Борис Димов.

Борис Димов (с): (От трибуната) Уважаеми народни представители и представители! Пораженията от престъпната политика на фашистките управници са многобройни и разнообразни в нашата политическа и обществена действителност. Тяхната острота по външна и вътрешна линия отеква дълбоко в душата на трудовия български народ и се чувства и ще се чувства за дълго време болезнено в нашата общественост. Рядко са щастливите моменти, през които отечественофронтовското управление да не е било изпречвано пред проблемите за отстранение последиците от тези поражения, които гнетят и отегчават нашето обществено развитие и пречат за неговото нормализиране.

Предлаганият законопроект от министра на вътрешните работи е от категорията на онези, които засягат такъв един проблем — проблема за възстановяване на София, бомбардирана в резултат на противонародната външна политика на миналите управления. По характер и предмет законопроектът в същност навлиза в обсега на два социално-строителни проблема: първо, в проблема за намаление на жилищната криза и, второ, в едно реално подпомагане, съобразено с нашите финансови и стопански възможности и със социалното и стопанско положение на засегнатите.

Въпросът за жилищната криза е един актуален и първоразреден въпрос. В градовете, особено в големите, а най-вече в столицата, той е много остър. Ние всички знаем, че квартирните условия са извънредно много ограничени и отегчени поради грамадното намаление на строежите в резултат на стопански затруднения. Това намаление обаче има и други общи и специфични причини. Не малко пъти сме виждали в градовете празни места, които, макар и голми и много удобни за строежи, са останали празни, тъй като техните собственици, въпреки че са стопански силни категории, не искат да вършат строежи, защото не чувствуват нуждата от такива, като в същия момент разчитат на повишената стойност от тези места по силата на икономическия закон за поземлената рента. Нашата строителна политика ще трябва да спре вниманието си на тези празни места, за да намери начин за тяхното стопанско раздвижване, като създаде предпоставки за застрояването им.

В София жилищната криза има друга особена причина. Тук ние сме свидетели на едно прекомерно и огромно натрупване от

население, което се вмести в и без това намалените от бомбардировките постройки. Най-последно идваме до последната причина на жилищната криза в столицата — бомбардировките. Тя е предметната и най-характерната. От тези бомбардировки са силно засегнати около 6.000 сгради, за чието възстановяване са необходими приблизително 24.000.000.000 лв. Сумата е голяма, но нейното изразходване е повече от наложително както за софийските жители на засегнатите сгради, така и в тежест на Главната дирекция по възстановяването и изграждането на столицата, с оглед на изискванията от жилищните нужди. Явно е, че с възстановяването на тези сгради, макар и локално, сме за столицата, жилищната криза, ако не се премахне изцяло, ще се облекчи значително.

Уважаеми народни представители и представители! С внесения законопроект се цели и цялостното, пълно разрешение на подпомагането по възстановяването на София. Бомбардировката, като една форма от проявите на военните действия, по своята социална природа нисна е едно подчертано обществено бедствие, което засяга широки обществени слоеве. Затова то поражда обществено задължение за поемане тежестите му от цялото общество. По това съображение подпомагането по възстановяването на сградите изцяло стои в сферата на социалната политика. Съвременното политическо и обществено развитие, което се очертава и движи от трудовите сили, е немислимо без една цялостна, здрава и гравитна социална политика. И затова отечественофронтовското правителство, като политически израз на прогресивните среди у нас, обхващайки всички социални проблеми у нас, не можеше да не разреши и въпроса за подпомагането по възстановяването на сградите в столицата ни.

Не трябва обаче да се забравя, че никога социалните подпомагания не могат да се смесват с обществените обезщетявания или да се покриват с обществените благодеяния. Обезщетяванията, които заемат мястото си в частно-правните отношения и някои сектори на публично-правните такива, имат и могат да имат своето приложно поле само когато породилите ги събития носят случаен и не масов характер и когато стопанските и финансовите възможности допускат това. Явно е, че подпомагането, което е предмет на законопроекта, не може да се покриве с такива обезщетявания, чийто път би породил нуждата от обезщетявания и на всички други форми от социални бедствия, създадени през време на народни борби или в периода на войната. Ние знаем, че никой не може, нито иска да се обезщетят поради участието му в народните движения или във войната на фронта на отечеството. Подпомагането не е и не бива, нито може да се счита като благодеяние. Благодеянието е израз на благоволение, то е изпълнение на едно обществено задължение.

С този законопроект отечественофронтовското управление очертава такова задължение, което ще изпълни реално и в непродължително време, и то с оглед на потребите и общественото положение на засегнатите от бомбардировките. Така, като се отговори на една обществена нужда да се заздравя дълбоко отворената рана от разрушенията вследствие на бомбардировките, ще се приложи и големият социален принцип, всеки да носи обществените тежести съобразно материалните си възможности. Ето защо ние считаме, че категоризирането на собствените и на засегнатите сгради, собственост на брой около 11.000 души, е напълно оправдано и наложително с оглед на така посочения принцип и стопанските и финансови възможности на страната ни. В групата на най-нуждаещите, които ще се подпомогнат най-осезателно и най-добре, се включват работници, чиновници, пенсионери и всички други слаби икономически слоеве, които са включени в сградите усилено и по-та в цял човешки живот. Те са половината от всички засегнати. По силните в стопанско отношение категории са в другите групи. Така както е очертан, законопроектът е извършено много навременен и необходим и, съобразен с нашите условия, ще отговори на големи обществени нужди.

Ето защо нашата парламентарна група — групата на Социал-демократическата партия, като счита, че той ще импулсира строежите сам по себе си и с закона за насърчение на строежите, внесен от министъра на правосъдието, ще го гласува по принцип, като си запазва правото за сточняване на някои текстове или за тяхната корекция. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Георги Михайлов.

Георги Михайлов (к): (От трибуната. Пререшнат с ръкоплескания от някои народни представители) Г-жи и г-да народни представители и представители! В тежкото наследство, което миналите фашистки режими оставиха на нова народна отечественофронтовска България, влиза и нашата разрушена столица, която е един зловиден паметник на престъпната антинародна и противобългарска политика на монархо-фашизма и неговите режими в България. Аз няма да се спирам подробно, но, отчитайки условията, в които ние се намираме сега, в навечерието на подписване мирния договор, считам за необходимо да подчертая, че този зловиден паметник е само една незначителна частица от онези разрушения, от онова разорение, на което бе подложена страната в течение на две и нещо десетилетия монархо-фашистка политика — политика на национална измяна и национално предателство, ръководена и възглавявана от кобурската династия и нейните политически измикари в средата на буржоазната реакция.

Двадесет и нещо години народът води мъжка и непрекъсната борба, за да възстанови потъпканите си демократически свободи и правдини. От 1941 г. той разгъна мощно, героично всенародно спротивително движение, което ско-о прерасна в народноосвободителна партизанска война, и най-сетне с героичен напор, използвайки всемирно историческите победи на великата освободителка на славянските и всички европейски народи — Червената армия, на 9 септември — едно антифашистко въстание,

срина старите фашистки режими и издигна знамето на своята победоносна народна демокрация в нашата страна. (Ръкоплескания)

Нещо повече, в тази десетилетна героична всенародна антифашистка борба, от която се роди спротивителното движение, което прерастна в народноосвободителна война, ние сме живите свидетели, съвременници и участници в това велико дело, в този велик подвиг, който извърши лашият народ. Той проведе нашето победоносно въстание, своята народноосвободителна партизанска война на релсите на свещената отечествена война и е 450.000 свои синове участва в тази война рамо до рамо с Червената армия и с Титовата армия в лагера на антифашистката коалиция против Германия, против Оста и нейните сателити. (Ръкоплескания) С тези подвизи, с неизброимите жертви, които даде, със страшните разрушения и разорения, които той е понесъл в течение на тази героична, безпримерна борба, нашият малък, но храбър и свободолюбив народ изми позора, който бе лепнат на честното чело на нашата страна, той доказа пред целия свят, той доказа и на ония маловерци, а така също и на онези, които са склонни въобще да петвят нашия народ, че народът ни никога не е бил сателит на никого, че той не коленичи нито една път пред силите на фашистката реакция, даже тогава, когато народът ни бе самотен в своята борба и, осаян прогресивните течения и съветските народи, никой друг не му оказва съчувствие и помощ в течение на две-десетилетната борба, докато най-сетне фашистко-немската агентура съумя да привърже страната към колесницата на германския империализъм и фашизъм. И след това, в зверско тежки условия, нашият народ съумя да изпълни своя дълг към себе си, към своите поколения, към великото общо дело на всички прогресивни сили в света, към цялото човечество — да застане непреклонно на фронта на свободата и демокрацията, да се бори непрекъснато в страната си и най-сетне тая борба да я превърне в свещена отечествена война и да изпрати на хиляди километри от своята територия своята родна армия да се бори за общата кауза на антифашистката коалиция на народите и държавите, за общата кауза на целокупното прогресивно човечество. Такава е борбата, това е лицето ѝ.

Но освен жертвите и разрушенията, които по-рано е понесъл народът, освен новите жертви, които той понесе в кръв, живот и здраве през време на отечествената война, освен огромните средства, които той изразходва, той е изправен днес и за дълги години още да покоси страшните социални и икономически последици на миналите фашистки режими на това стршно наследство, което наследя нова изродна отечественофронтовска България на другия ден след 9 септември. Дълги години още той ще има да чувства последиците на тази противонародна и противобългарска политика, която е съществувала в последните три десетилетия в нашата страна.

Една от тези последици е разрушената наша народна столица. Един от преждеговорените помена, че в столицата са разрушени 6.000 сгради. Общо пострадали сгради в столицата има 12.000, но тези, които се нуждаят от по-значителна поправка, са 6.000. От тях 5.500 са частни сгради, а 500 са държавни, общински и други обществени сгради. Разделени на три категории: леко разрушени, средно разрушени и тежко разрушени, ние имаме следната картина: 1.300 частни сгради са леко разрушени и за тяхното възстановяване ще са нужни 240 милиона лева; средно разрушени са 1.100 частни сгради и за тяхното възстановяване ще са нужни 660 милиона лева; тежко разрушени са 3.100 частни сгради и за тяхното възстановяване ще са нужни 18 милиарда лева; за възстановяването на 500 държавни общински и други обществени сгради ще са нужни 5.100.000.000 лв. Или всичко значително разрушени сгради, които попадат под обсега на законопроекта, който я е предложен, 6.000, чието възстановяване ще струва на страната, на изродното стопанство, както на частния сектор, така и на фондовете, държавни и обществени, 24 милиарда лева.

Интересен е социалният състав на пострадалите в столицата. От 11.000 души 9.000 са пряко пострадали, лишени от покрив, от подслон; 2.000 са косвено пострадали, лишени от тези части на жилищни помещения, които са за общо ползване. Безработни, работници, чиновници, пенсионери и домакини съставляват 6500, или 59% от всички пострадали; занаятчи и свободни професии — 2.100 души, или 19% от пострадалите; търговци, индустриалци, рентниери, тази социална среда и категория, която в значителна степен — като оставим патриотическата ѝ част — е била социалната основа на монархо-фашизма в България, 2.400 души, или 22%.

Такъв е размерът и характерът на разрушенията, такъв е социалният състав на пострадалите, такъв е зловидният паметник на тази престъпна политика на миналите фашистки режими — нашата разрушена столица, чието възстановяване днес за нашата народна отечественофронтовска власт е една от големите задачи — задачи, свързани с преодоляването и ликвидирането на тежките политически, социални и стопански последици на страшно наследство, което ни остави монархо-фашизмът, агентурата на немския империализъм и на немския фашизъм в България.

Новият законопроект държи сметка за резултатите от досегашната дейност на Дирекцията за възстановяването на столицата, а така също и за резултатите от дейността на икономически слабите категории по възстановяването на техните разрушени жилищни и други помещения.

Чини ми се, че ще стана изразител на общото желание на Парламента, ако кажа, че трябва да се включат и другите градове, пострадали от въздушни бомбардировки в резултат на престъпната политика на фашистките правителства в миналото, като Враца и Дупница, за да се облекчи час по-скорошното възстановяване и на тези центрове.

Костадин Лазаров (з): Много правително!

Георги Михайлов (к): Старият закон за финансиране възстановяването на столицата се оказа, както това се казва в мотивите, изпълнен в много отношения. Главната дирекция по възстановяване на столицата не е била в състояние да изпълни онези задачи, които й са били възложени със стария закон. Законопроектът урежда въпросите, свързани с подпомагане на пострадалите собственици, финансиране на Главната дирекция и вобще финансиране възстановяването на столицата. Би трябвало, както казах, да не се забравят и другите пострадали градове и в комисията да намерим начини и възможности да бъдат засегнати и те.

Законопроектът изхожда от затрудненото финансово положение на държавата ни и от принципа на социалната справедливост при разрешаването на въпроса, кои пострадали в какъв размер ще бъдат подпомогнати с безвъзмездна помощ, с безлихвен или низколихвен ипотечен заем.

Аз няма да се спирам да правя коментар на самия законопроект. Доброволно ще отида в комисията, когато ще го обсъжда, да да помощна при нанасянето на поправките и необходимите допълнения, които ще се направят, за да бъде законопроектът действително построен върху принципите, които са легнали в мотивите на законопроекта. Законопроектът, както казах, има непълноти, които аз няма да излагам пред Парламента при първото четене, тъй като смятам, че в комисията ще има възможност да бъдат направени необходимите поправки.

Целият народ не може да не знае, не може да не вижда, че възстановяването на столицата трябва да е дело не само на столичани, но на целия народ, на цялата страна. Принципът на социалната справедливост е единственият, който може да бъде посрещнат с разбиране и одобрение от широките народни маси в страната.

Необходимо е да подчертая в заключение, че този законопроект налага значителни финансови напрежения за нашата държава, която е икономически и финансово изтощена и разорена.

От приблизителните изчисления, направени с помощта на специалистите, излиза, че социално слабите, чието жилище е разрушено и нямат друго жилище и чиито доходи не позволяват със собствени средства да възстановят разрушеното жилище, ще получат безвъзмездна помощ в размер на 1.200.000.000—1.500.000.000 лв. Това е социално справедливо. Те са жертва на минимална политика почти в еднаква степен, в каквато и всички, които водиха борбата срещу фашизма и престъпната му външна и вътрешна политика. За лихвите, които ще поеме държавният бюджет за низколихвените и безлихвените ипотечни заеми, ще са потребни в течение на 15 години 800.000.000—1.000.000.000 лв. Или общо за изпълнението на този закон със скромната му задача, не да възстанови за сметка на обществените и народните фондове разрушенията, които възлизат на 24 милиарда лева, а да възстанови жилищата на онези социални категории, които без обществена помощ не са в състояние да възстановят своя подолон, който са изградили с цената на страшен пот и труд, като са вложили всичките си спестявания, направени в течение на целия им човешки живот, а може би и на няколко поколения, ще бъдат нужни в течение на 15 години 2—2½ милиарда лева.

Останалите, състоятелните, богатите, особено справедливо е да понесат сами, със своите собствени икономически ресурси, възстановяването на своите жилища и други помещения, толкова повече, че в тази среда се намира социалната основа на монархофашизма, който носи отговорността за разрушенията. (Ръкоплескания) Според оная стопанска, финансова и данъчна политика, която сме възприели, тези среди, даже и да са пострадали от бомбардировките, са достатъчно силни икономически, за да могат със своята платежеспособност да подпомогнат, по пътя на данъчното облагане, възстановяването на жилищата и стопанските постройки на социално слабите слоеве в нашата страна.

Нашата парламентарна група, изхождайки от навременността на този законопроект, изхождайки от това, че той е построен върху здравия принцип да се държи сметка за затрудненото стопанско и финансово положение на нашата страна, изхождайки и от това, че той е изграден на принципа на социалната справедливост, ще го гласува единодушно, като в комисията ще предложи ред оточнения, поправки и допълнения, за да стане той наистина един народен закон за истинското възстановяване на столицата. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Други записани оратори няма.

Тези, които приемат на първо четене законопроекта за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Костадин Лазаров (з): Аз съм се записал. Защо не ми дадохте думата?

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Дълга да направя следното съобщение. В последния момент постъпи от Министерството на войната законопроект за ръководство и контрол на войската, който е напечатан и ще бъде раздаден на г-да народните представители. (Ръкоплескания)

Г-да народни представители! Бюрото на Народното събрание предлага да се пререде дневният ред, понеже по технически причини не можем да пристъпим към точки четвърта, пета и шеста от дневния ред. Предлагам да пристъпим към законопроектите, които са поставени за разглеждане на второ четене. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за разрешаване на министъра на финансите да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане стари задължения на Министерството на земеделието и държавните имоти към същата банка.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Бодуров (с): Комисията по Министерството на финансите прие предложението законопроект без никакво изменение в текста — така, както той е предложен. (Чете)

ЗАКОН

за разрешаване на министъра на финансите да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане стари задължения на Министерството на земеделието и държавните имоти към същата банка.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на министъра на финансите да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане стари задължения на Министерството на земеделието и държавните имоти към Българската земеделска и кооперативна банка.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 2. Сумата от заема ще послужи изключително за пълното изплащане на дълга по изброените в настоящия чл. 9 заеми: 1) Направени 15, 20 и 50% отстъпки върху продадени земеделски оръдия и машини — доставка 1928 г., за сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти; 2) направени 20 и 50% отстъпки върху продадени земеделски оръдия и машини — доставка 1927 г., за сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти; 3) дължими лихви по доставка на земеделски оръдия и машини от 1927 г.; 4) дължими лихви по доставка на земеделски оръдия и машини от 1928 г.; 5) откупуване стопанството на Милчо Батков и сивове, гр. Пловдив; 6) доставка костено брашно — 1930 г. за сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти; 7) доставка газдол 1928 г. за сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти; 8) дължими лихви от Министерството на земеделието и държавните имоти по доставка газдол 1928 г. и 9) дадени на кредит земеделски оръдия и машини на земеделски училища, стопанства и др. за сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти, — които към 30 декември 1945 г. възлизат на обща сума 176.455.564 лв.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 3. Дължимите на 30 декември 1945 г. суми по горните заеми, увеличени с 6% лихва за времето от 1 януари до 30 декември 1946 г. се превръщат на 1 януари 1947 г. в анютен заем, платим в срок от 10 години, при 6% годишна лихва.“

Погасяването на заема ще се извършва шестмесечно, на 30 юни и 30 декември всяка година, с равни шестмесечни вноски, съдържащи погашение и лихва.

Първото погашение ще се извърши на 30 юни 1947 г.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 4. Необходимите кредити за изплащане погашенията и лихвите по заема се предвиждат ежегодно в бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 5. Освобождават се от всякакъв герб, данък, такси, бери и други всички книжа и сметки, свързани с откриването, упражняването и изплащането на заема.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка осма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за сключване заем от министъра на финансите в размер на 200.000.000 лв. при Българската земеделска и кооперативна банка за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти, за строеж на учебни и стопански сгради при земеделските училища и институти.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Бодуров (с): Г-да народни представители! И този законопроект комисията прие единодушно, тъй както е внесен, с едно единствено изменение, което се направи относно размера на лихвата в членове 2 и 4, като вместо 6,5% лихва, както беше предвидено в законопроекта, се измени на 6%. (Чете)

ЗАКОН

за сключване заем от министъра на финансите в размер на 200.000.000 лв. при Българската земеделска и кооперативна банка за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти, за строеж на учебни и стопански сгради при земеделските училища и институти.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на министъра на финансите да сключи, а на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне заем в размер на 200.000.000 лв., който ще се използва от Министерството на земеделието и държавните имоти — респективно от отдела за земеделско образование, за строеж на училищни и стопански сгради при земеделските учителски институти, средните, практическите и допълнителните земеделски училища и за довършване започнатите строежи и преустройство на съществуващите сгради при същите училища и обзавеждането им с необходимата покълнина, инвентар и учебни пособия.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 2. За целта Българската земеделска и кооперативна банка ще открие текуща сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти и при поискване от последното ще внася на приход на държавното съкровище отделени частични суми, не по-малки от 1.000.000 лв., до пълния размер на заема. Последната частична сума от заема да се изтегли най-късно до 31 декември 1950 г.“

Изтеглените суми по заема ще носят 6% годишна лихва, съизгодно от деня на тегленето, която се капитализира шестмесечно.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 3. Използването на заема ще става по нареждане на Министерството на земеделието и държавните имоти — отдел земеделско образование, а тегленето на суми ще се извършва с чекове, подписани от министъра на земеделието и държавните имоти или упълномощено от него лице.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 4. Използването на средства до 31 декември 1950 г., увеличени с капитализираната шестмесечно 6% лихва, се превръща на 1 януари 1951 г. в анюитетен заем, платим в срок 15 години при 6% годишна лихва и шестмесечни анюитети с падежи 30 юни в 30 декември всяка година.“

Падежът на първия анюитет ще бъде 30 юни 1951 г.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 5. Необходимите кредити за изплащане лихвите и погашенията по заема се предвиждат ежегодно в бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 6. Освобождават се от всякакъв герб, данъци, такса, берия и други всички книжа и сметки, свързани с откриването, управяването и изплащането на заема.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка девета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за възлагане на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове да събира заемите, отпуснати по закона за заселване на бежанците и обезпечаване поминъка им и по закона за постройка на икономически къщи и за насърчение на жилищния строеж.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Бодуров (с): Г-да народни представители! И този законопроект комисията прие тъй, както е предложен. (Чете)

ЗАКОН

за възлагане на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове да събиращ заемите, отпуснати по закона за заселване на бежанците и обезпечаване поминъка им и по закона за постройка на икономически къщи и за насърчение на жилищния строеж.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 1. Събирането на вземанията по заемите за заселване на бежанците и обезпечаване поминъка им и по заемите за направа на икономически къщи и за насърчение на жилищния строеж се възлага на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове, върху която се прехвърлят всички права, установени в полза на Българската земеделска и кооперативна банка във връзка със службата по събирането на същите заеми.“

Държавата събира вземанията си от неправилните длъжници въз основа на извлечение от сметките им по реда на чл. 156а до чл. 156в включително от закона за гражданското съдопроизводство. Предварително изпълнение по чл. 156з, алинея втора, се допуска при поискване винаги и без представяне на каквато и да е гаранция.

По ипотечните актове се прилага процедурата по чл. 156т и по следващите от закона за гражданското съдопроизводство.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 2. Допуска се, длъжниците по тези заеми да правят до 31 август 1947 г. плащане по тях с облигации от 5% държавен заем на свободата от 1945 г. по номиналната им стойност, който те са получили срещу подадени от тях лично или от съпругите им подписки.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 3. Длъжниците, чиито жилища са разрушени или станали напълно необитаеми от бомбардировките, получават безлихвена отсрочка за плащане на редовния анюитетен остатък по заемите им към 15 април 1944 г. до възстановяване на техните жилища от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата или до изплащането от същата дирекция на полагаемите им се суми за възстановяване на жилищата, ако възстановяването е направено вече от тях.“

За бележка. От тази разсрочка се ползват само длъжниците, които изплатят до 15 ноември 1946 г. закъснелите вноски по заемите си с падеж до 15 ноември 1943 г.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка десета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за превръщане в лева на сключените в чужда валута животозастраховки при застрахователните дружества в страната.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Бодуров (с): Г-да народни представители! И този законопроект комисията прие, както е предложен. (Чете)

ЗАКОН

за превръщане в лева на сключените в чужда валута животозастраховки при застрахователните дружества в страната.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 1. Всички сключени в царството животозастраховки и чужда валута или в злато или в лева, но с уговорена стойност по отношение на някоя чужда валута или на златото, независимо от уговорения начин на плащане на премията и застрахованите суми (в чужда валута или в лева по курса) и от уговорените условия за определяне курса на лева или на чуждата валута, застраховки са в сила при обнародване на този закон, се превръщат задължително в лева.“

Превръщат се задължително в лева и тия животозастраховки, сключени по указания в първата алинея начин, които при влизане на закона в сила са останали за съизмерно намален капитал.

При животозастраховки, сключени по указания в алинея първа начин, по които има отпуснат заем по същия начин (в съответната чужда валута и пр.), и отпуснатият заем се превръща в лева.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат чл. 1, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 2. Превръщането на поменатите в чл. 1 застраховки в лева става, като най-напред се установи средната премия в лева въз основа на платените от сключването на застраховката до влизане на този закон в сила премии, изразени в лева, и съответно на така намерената средна премия се определя застрахованата сума в лева по същата премийна таблица на движеството, по която е била сключена застраховката, за показаната в застрахователната полица възраст на застрахования по време на сключването на застраховката.“

При пресмятането на средната премия в лева изразяването на платените премии в лева става, ако са били в ефективен или в чек чужда валута — по курса купува на Българската народна банка в деня на плащането, ако са били плащани в лева, — по действително заплатената в лева сума. Средната премия е равна на средното аритметично от сбора на така изразените в лева платени премии.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат чл. 2, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 3. В срок три месеца от влизане на закона в сила застрахователните дружества са длъжни да уведомят застрахованите, чиито застраховки подлежат на превръщане в лева съгласно чл. 1, с препоръчано писмо или притурка към полицата.

Предварително те са длъжни да представят на Държавния надзор върху частните застрахователни предприятия и спестовно-строителни дружества списъци на всички тия застраховки, подредени по валута и вид на застраховката. Списъците трябва да съдържат следните данни:

1. Номер на застрахователната полица.
2. Име на застрахования.
3. Местожителство на същия.
4. Начало и срок на застраховката.
5. Премийна таблица, по която е била сключена застраховката.
6. Застрахована сума в оригинална валута.
7. Постъпили премии в оригинална валута и в лева с указание на начина на изразяването им в лева.
8. Средна премия.
9. Застрахована сума в лева и съответно указание, дали застраховката е останала за намален капитал и дали по нея е отпуснат заем.“

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат чл. 3, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 4. Ако по някоя животозастраховка, сключена по указание в чл. 1 начин, при влизане на закона в сила е изтекъл срокът и настъпил падежът за плащане на застрахованата сума или е настъпило събитието, поради което трябва да се плати застрахованата сума, но последната още не е платена, изплащането й става в лева по установения в чл. 2 начин. Същото важи и за всички отсрочени плащания по застраховки, падежът на които при влизане на закона в сила още не е настъпил или които още не са били платени.“

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат чл. 4, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Чл. 5. Застраховки, сключени по означения в чл. 1 начин, които при обнародване на закона не са в сила, но впоследствие бъдат възстановени, подлежат също на задължително превръщане в лева. Ако за възстановяването им е необходимо плащането на една или повече премии или други суми, изплащането в тия суми става по установения в чл. 2 начин.“

Подпредседател: Д-Р ПЕНЧО КОСТУРКОВ

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат чл. 5, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка единадесета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за приемане дарението на Горнооряховската градска община в полза на държавата.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„ЗАКОН

за приемане дарението на Горнооряховската градска община в полза на държавата.“

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йордан Бодуров (с): (Чете)

„Член единствен. Приема се дарението на Горнооряховската градска община в полза на държавата, съответно на Министерството на народното просвещение — едно дворно място в с. Арбанаси, Горнооряховска община, от 3745 кв. м. при граници: общински парцел V, Мара Др. Антон Маджарова, Надежда Др. Пан. Константинова и от три страни общински улици, съставляващо парцел I в квартал 19 по плана на с. Арбанаси, Горнооряховска община.

Целта на дарението е: върху горното място да се построи учебен телски почивен дом.“

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Моля тези от г-да народните представители, които приемат член единствен, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред е изчерпан.

За идното заседание, което ще се състои във вторник, 2 юли, 15 ч., председателството предлага следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За ръководство и контрол на войската.
2. За допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година — в размер на 576.000.000 лв., и по бюджета на Главната дирекция на железниците и почтанищата за същата бюджетна година — в размер на 1.600.000.000 лв.
3. За извършен бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.604.234.770 лв.
4. За насърчение строежите.

Моля г-да народните представители, които приемат предложения дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено на 18 ч.)

Секретари: { Д-р ГЕОРГИ СЛАВЧЕВ
ГЕОРГИ ХРИСТОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ)